ทรัมเป็ต การแสดงดนตรี การฝึกซ้อม

กัญญารัตน์ อู่ไพบูรณ์

สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา เอกการแสดงดนตรี คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับการเรียนทางด้านการแสดงดนตรีใน ระดับปริญญามหาบัณฑิตที่ศึกษาทางด้านการแสดงดนตรีคลาสสิก โดยเลือกศึกษาบทเพลงที่ประพันธ์ให้ทรัมเป็ตซึ่งเป็นเครื่องดนตรีเอกของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงที่ใช้ในดุริยนิพนธ์ซึ่งเป็นข้อบังคับในการจบการศึกษาปริญญามหาบัณฑิต 3 บทเพลง ได้แก่ 1. Concerto in D ประพันธ์โดย จูเซปเป โทเรลลี (Giuseppe Torelli) 2. Three Preludes ประพันธ์โดย จอร์จ เกิร์ชวิน (George Gershwin) 3. Sonata for Trumpet and Piano ประพันธ์โดย เคนท์ วีลเลอร์ เคนแนน (Kent Wheeler Kennan)

ผู้วิจัยได้ศึกษานำเสนอประวัติของบทเพลง ประวัตินักประพันธ์ สังคีตลักษณ์ ปัญหาและการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างปัญหาสำคัญ 2 หัวข้อ 1.ปัญหาการออกเสียง 2.ปัญหาการตัดลิ้น ที่เป็นปัญหาในการฝึกซ้อมเพื่อการแสดงดุริยพนธ์ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการแก้ไขแก้ปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านทรัมเป็ตจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาช่วยพัฒนาการฝึกซ้อมเทคนิคดังกล่าว ที่มีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญถึงผลการใช้วิธีการฝึกซ้อมที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้วิธีการ การแก้ไขทางเทคนิคการเล่นให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

สอบงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อให้ความรู้กับนักศึกษา เพื่อเป็นทางเลือกในการฝึกซ้อมแก่นักทรัมเป็ตที่มีปัญหาเรื่องการออกเสียงและปัญหาการตัดลิ้น ได้สามารถนำไปปรับใช้ในการฝึกซ้อมและต่อยอดการเล่นทรัมเป็ตต่อไป

คำสำคัญ : ทรัมเป็ต การแสดงดนตรี การฝึกซ้อม

Abstract

This qualitative research relates to Music Performance Studies in graduate level majoring in Music Performance. The researcher selects to study trumpet repertoire featuring in graduate recital, which is the Master of Music degree's requirement. The pieces include 1) Concerto in D Major by Giuseppe Torelli, 2) Three Preludes by George Gershwin, and 3) Sonata for Trumpet and Piano by Kent Wheeler Kennan.

The researcher studies historical background, biography of the composers, musical form, problems and solutions of technical problems in trumpet playing related to the pieces. Moreover, the researcher exhibits 2 important playing problems featured in the selected pieces including 1) problem of attacking notes, and 2) problem of tonguing technique. The solutions of the problems were address and consulted to trumpet experts for approving the possibilities of the solutions and additional recommendation for a better result.

This research finding is to providing knowledge and and offering an optional method of trumpet's technical problems of attacking notes and tonguing technique in order to implement in ones' daily practicing or to achieve a higher trumpet playing level.

Keywords: Trumpet Musical performance Music Practice

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน

1. บทนำ

เนื่องด้วย คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในแต่ละปีการศึกษาทางคณะจะผลิตนักดนตรีที่เข้าใจ ศิลปะการดนตรีอย่างลึกซึ้ง มีฝีมือเป็นที่ยอมรับ มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองได้ สามารถใช้ประกอบเป็นอาชีพได้และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีอุดมคติที่สามารถสร้างประโยชน์แก่สังคม

ผู้วิจัยเริ่มศึกษาการบรรเลงทรัมเป็ตตั้งแต่เป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา เคยบรรเลงในวงโยธวาทิตของโรงเรียน และได้ศึกษาอย่างจริงจังในระดับปริญญาตรี จากการศึกษาที่ผ่านมานั้นผู้วิจัยค้นพบว่า ยังมีบทเพลงสำหรับทรัมเป็ตอีกเป็นจำนวนมากที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกและมีชื่อเสียงได้รับความนิยมในการบรรเลง แต่ผู้วิจัยยังไม่สามารถนำมาบรรเลงได้ เนื่องจากบทเพลงเหล่านั้นต้องใช้เทคนิคการบรรเลงสูง และมีรูปแบบการประพันธ์ที่เข้าใจยากจนเกินความสามารถของผู้วิจัย

การศึกษาด้านการแสดงดนตรีมีหลายปัจจัยที่มีความสำคัญ หากขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง อาจทำให้ไม่สามารถแสดงดนตรีได้อย่างสมบูรณ์แบบ การบรรเลงบทเพลงใดก็ตาม ต้องศึกษาข้อมูลของบทเพลงนั้นๆ ในหลายด้าน เช่น ศึกษาข้อมูลของนักประพันธ์เพลง บทเพลง เทคนิคการแสดง และการตีความของบทเพลง ก่อนที่จะถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นด้วยเสียงดนตรี ต้องมีความเข้าใจในปัจจัยเหล่านี้ งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการแสดงดนตรีในระดับมหาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยได้ทาการศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติตลอดระยะเวลาการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทเพลงที่ใช้ในการแสดง

2.2 เพื่อพัฒนาทักษะด้านการบรรเลงทรัมเป็ตให้มีประสิทธิภาพ

2.3 เพื่อเผยแพร่ผลงานการแสดงการบรรเลงเดี่ยวให้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ศึกษาด้านดนตรีและผู้ที่สนใจทั่วไป

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจันฉบับนี้ขั้นแรกเริ่มจากการคัดเลือกบทเพลงในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้เลือกบทเพลงที่มีความแตกต่างกันมาและวิธีการฝึกซ้อมเกี่ยวกับทรัมเป็ต ศึกษาเทคนิคของการบรรเลง และฝึกซ้อมบทเพลง หาข้อผิดพลาดวิธีแก้ไข และวิเคราะห์ตีความบทเพลง ต่อมาได้นำข้อแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นพร้อมทั้งแนะนำความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกซ้อมบทเพลงทั้ง 3 บทเพลง

การประเมินข้อแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและนักทรัมเป็ต

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ และการทำแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญและนักทรัมเป็ตทั้ง 4 ท่าน

1. อาจารย์ เลิศเกียรติ จงจิรจิต

2. อาจารย์ ศศิศ จิตรรังสรรค์

3. นายวรรณฉัตร ศรีปาน

ระดับการประเมินแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับการประเมิน 3 หมายถึง ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

ระดับการประเมิน 2 หมายถึง ดี สามารถนำไปใช้ได้ แต่มีวิธีอื่น

ระดับการประเมิน 1 หมายถึง ไม่ดี ไม่สามารถนำไปใช้ได้

1. ปัญหาการออกเสียง

จากการแก้ไขปัญหาโดย เพิ่มความต่อเนื่องลม โดยการฝึกซ้อมกับเครื่องจับจังหวะอย่างช้า ๆ เพื่อจดจำความเร็วลมในการออกเสียงที่ดี โดยจะแบ่งการซ้อมเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ การออกเสียงในไดแนมิคซ์ (dynamics) ที่เบา และส่วนที่สองคือ การออกเสียงในไดแนมิคซ์ที่ดัง เพื่อลดอัตราความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นระหว่างการแสดง ฝึกซ้อมโดยการเปิดเครื่องจับจังหวะเพื่อควบคุม

ความเร็วตลอดการฝึกซ้อม ผลที่ได้รับจากการฝึกซ้อม สามารถรักษาความแม่นยำ จังหวะและทำนอง ทั้งหมดจากบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์

จากการสัมภาษณ์ การประเมินอยู่ในระดับที่ 3 และ 2 จากการวิจัยการแก้ปัญหาการออกเสียงสามารถใช้ได้ผล และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่ตรงกันในเรื่องความสัมพันธ์ของการใช้ความเร็วลมกับความดังเบา จะส่งผลกับการออกเสียง ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมคือ การเลือกความเร็วลมนั้นทำอย่างไรก็ได้ให้การออกเสียงมีโอกาสผิดพลาดน้อยที่สุด ในขณะที่เล่นความเร็วจริงของบทเพลงนั้น ๆ และควรคำนึงถึงระดับเสียงที่ต่อเนื่องจากตัวโน้ตก่อนหน้า ปัญหาความไม่สัมพันธ์กันส่วนใหญ่เกิดจากการออกเสียงแต่ละรอบไม่เหมือนเดิม ควรฝึกซ้อมเพิ่มความแม่นยำและใช้เหมือนเดิมทุกครั้งจะช่วยเพิ่มอัตราการออกเสียงผิดพลาดได้

2. ปัญหาการตัดลิ้น

จากการแก้ไขปัญหาการตัดลิ้นที่ช้าและไม่ชัด การแบ่งส่วนในการฝึกซ้อมออกเป็นหลาย ๆ ส่วน เพื่อง่ายต่อการฝึกซ้อม ความสัมพันธ์ของวิธีการตัดลิ้นกับเสียงที่ไม่ชัดเจน โดยการเปิดเครื่องจับจังหวะเพื่อควบคุมความเร็วตลอดการฝึกซ้อม เริ่มจากจังหวะช้า ๆ และเพิ่มความเร็วในการตัดลิ้นจนถึงความเร็วที่ต้องการ ผลที่ ได้จากการฝึกซ้อม ความสัมพันธ์ของการตัดลิ้นและเสียงที่ไม่ชัดเจนดีขึ้น การเล่นมีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอดียิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ การประเมินอยู่ในระดับที่ 3 และ 2 จากการวิจัยการแก้ปัญหาการตัดลิ้นสามารถใช้ได้ผล และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่ตรงกันในเรื่องการเลือกวิธีการตัดลิ้นให้เหมาะสมโดยเน้นความสัมพันธ์ของลิ้นและนิ้ว ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมคือ การเลือกใช้วิธีการตัดลิ้นกับปัญหาในจุดที่เกิดขึ้น ควรเลือกใช้วิธีการตัดลิ้นที่ให้เสียงมีความชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ และควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของทำนองอีกด้วย

ความเป็นมาของทรัมเป็ต

ประวัติความเป็นมาของทรัมเป็ตกล่าวกันว่ามีความประวัติที่ยาวนานกว่าพันปี มีการค้นพบทรัมเป็ตในสุสานของฟาโรห์ตุตันคามุน สิ่งที่พบเป็นแตรสองตัวที่ทำมาจากทองและสัมฤทธิ์[1] และยังเป็นทรัมเป็ตสองตัวแรกที่ค้นพบในประวัติศาสตร์ ศาสตราจารย์ ด๊อกเตอร์ เอ็ดเวิร์ด ตาร์ (Edward Tarr, 1936) นักประวัติศาสตร์ทรัมเป็ต และอาจารย์ทรัมเป็ตแห่งมหาวิทยาลัยไรนิช มิวสิคชูเรอ ในเมืองโคโลญ ประเทศเยอรมัน และ บาเซล มิวสิค อคาเดมี่ ที่เมืองบาเซล ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ได้เขียนในบทความของวารสารทรัมเป็ตนานาชาติไว้ว่า “การค้นพบในสุสานของฟาโรห์ตุตันคามุน เป็นการค้นพบทรัมเป็ตที่คิดว่าเก่าแก่ที่สุดในโลก”[2] แต่มีการคาดเดาว่าต้นกำเนิดของทรัมเป็ตมีที่มาจาก ‘ดิดเจริดู (Didjeridu)’ ของชนเผ่าอาบอริจิน ในประเทศออสเตรเลีย

ในสมัยโบราณทรัมเป็ตจะมีลักษณะเป็นท่อที่มีปลายบาน และมีขนาดที่ยาว เพื่อใช้เป็นเครื่องส่งสัญญาณสำหรับพิธีการสำคัญทางด้านความเชื่อต่อพระเจ้า และในยุคโรมันการจะเล่นทรัมเป็ตจำเป็นต้องเป็นชนชั้นสูงเท่านั้น และในภายหลังจึงได้ใช้เป็นเครื่องสัญญาณบุก ถอยทัพ หรือรวมพลในขณะที่ออกทำศึกสงคราม[3]

ในปีคริสต์ศักราช 1815 จนถึงปัจจุบัน เป็นยุคที่มีอุตสาหกรรมเครื่องยนต์ ทำให้มีการคิดค้นวาล์วที่สามารถทำให้ทรัมเป็ตเล่นโน้ตโครมาติกได้อย่างสมบูรณ์

ลักษณะลูกสูบเครื่องลมทองเหลือง มีลักษณะรูปลักษณะที่เหมือนกัน จะแตกต่างกันเพียง ขนาดของลูกสูบ ลูกสูบของเครื่องลมทองเหลืองทำหน้าที่เปลี่ยนทิศทางลมที่ใช้ในการผลิตเสียง โดยผู้เล่าจะต้องเป่าลมผ่านการสั่นสะเทือนจากริมฝีปาก ก่อให้เกิดเสียงทรัมเป็ต Modern Trumpet มี 3 ลูกสูบ (Piston) ลูกสูบแต่ละอันจะเพิ่มระยะของทางเดินลมเมื่อถูก กดลงไป ลูกสูบอันแรกจะลดระดับเสียงลง หนึ่งเสียง ลูกสูญที่สองจะลดลงครึ่งเสียง ลูกสูญที่สามลดลงหนึ่งเสียงครึ่ง และถ้าเครื่องนั้นมีลูกสูญที่สี่ เสียงก็จะลดลงไปถึงสองเสียงครึ่ง

---

[1] Edward, Tarr, “The Trumpet.” **Amadeus Press** 1988, 2 (September 1988): 20.

[2] Edward, Tarr, “The Trumpet,” **International Trumpet Guild Journal** 1988, 3 (August 2000): 30.

[3] Edward, Tarr, “The Trumpet,” 27.

ประวัติของผู้ประพันธ์และความสำคัญของบทเพลง

จูเซปเป้ โทเรลลี เกิดเมื่อวันที่ 22 เมษายน ปีค.ศ. 1685 ที่เมืองเวโลน่า ประเทศอิตาลี และเสีย ชีวิตเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ปีค.ศ.1709 ที่เมืองโบโลญญ่า ประเทศอิตาลี โทเรลลีเป็นบุตรคนที่หกจากพี่น้อง ทั้งหมดเก้าคนของนายสเฟานโน่และนางแอน โทเรลลี คุณพ่อของโทเรลลีเป็นผู้ดูแลสุขภาพของชุมชน โทเรลลีได้เริ่มเรียนดนตรีกับนักดนตรีในเมืองเวโลน่า จูเลียโน่ มาสซาโรติ (Giuliano Massaroti, 1658 – 1709)[4] ผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองเดียวกันกับโทเรลลี ช่วงปีค.ศ. 1681 - 1684 และได้ย้ายไปที่เมืองโบโลญญ่า ไม่ได้มีการบันทึก ไว้อย่างแน่ชัดว่าโทเรลลีเรียนไวโอลินกับใคร แต่มีความเป็นไปได้ที่จะได้เรียนกับ ลีโอนาโด บรุกโนลี หรือ บาร์โทโลเมโอ ลอเรนท์ติ ทั้งสองเป็นนักไวโอลินประจำโบสถ์ซานเพโทรนิโอ (Basilica of San Petronio)[5] แต่เป็นที่รู้กันว่าโทเรลลีได้ศึกษาการประพันธ์เพลงกับ จีอาโคโม่ แอนโทนีโอ เพอร์ที (Giacomo Antionio Perti, 1661 – 1756) ช่วงต้นของปีค.ศ. 1679 โทเรลลีเริ่มมีความสนใจเครื่องดนตรีทรัมเป็ตประเภทต่าง ๆ และเพลง สำหรับวงเครื่องสาย เป็นเพราะการเล่นทรัมเป็ตที่เหนือ กว่ามาตรฐานของจีโอวานนี่ เพลลิเกรโน่ (Giovanni Pellegrino, 1939) และ เบรนดี้ (Brandi, 1903) ทั้งสองเป็นนักทรัมเป็ตของโบสถ์ซานเพโทรนิโอ ในระหว่าง ปีค.ศ. 1679 - 1699[6]

คอนแชร์โตในบันไดเสียง ดี เมเจอร์ ไม่ได้ถูกค้นพบในระหว่างที่มีการรวบรวมต้นฉบับที่ หลงเหลือในเมืองโบโลญญ่า แต่ในปีค.ศ. 1715 บทเพลงนี้ได้ถูกตีพิมพ์ที่เมือง อัมสเตอร์ดัม (*Amsterdam*) โดย เอสทีน โรเจอร์ (Estienne Roger, 1665 - 1722) และได้กลายเป็นบทเพลงที่ถูกนำมาแสดงมากที่สุดของโทเรลลี ผลงานในช่วงแรกของโทเรลลีจะเขียนในสไตล์ทั่ว ๆ ไป แต่เขาก็ได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว โทเรลลีได้รู้ว่า การเล่นดนตรีในโบสถ์ซานเพโทรนิโอ ซึ่งมีขนาดใหญ่ ถ้าใช้เครื่องดนตรีที่เสียงไม่ดังพอ จะทำให้ผู้ฟังไม่สามารถได้ยินเสียงอย่างดีได้ จึงได้พัฒนาการเขียนแบบ คอนแชร์ตาโต (Concertato) ซึ่งเป็นการเล่นตอบรับระหว่างผู้แสดงเดี่ยวและวงดนตรีออร์เคสตรา การประพันธ์ในรูปแบบนี้ได้เป็นรากฐานมาจนถึงการประพันธ์คอนแชร์โตในยุคสมัยใหม่ ๆ ทรัมเป็ตถือเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงแตรสวรรค์ต่อพระเจ้าและยังเป็นเครื่องที่มีเสียงกังวานซึ่งเป็นความลงตัวสำหรับการแสดงในโบสถ์ซานเพรโทนิโอที่มีขนาดใหญ่[7] เพราะเหตุนี้จึงทำให้เกิดการเขียนบทเพลงสำหรับทรัมเป็ตไว้มากมาย 83บทเพลงได้ถูกค้นพบในโบสถ์ ซานเพโทรนิโอ และยังเป็นสิ่งบ่งชี้ว่าที่โบโลญญ่าถือเป็นถิ่นกำเนิดที่แท้จริงของคลาลิโนคอนแชร์โต (Clarino Concerto)[8]

การฝึกซ้อมกับบทเพลง ปัญหาและการแก้ไข

เนื่องจากบทเพลงนี้จัดอยู่ในบทเพลงที่เป็นลักษณะคลาริโน คอนแชร์โต (Clarino Concerto) คือเป็นบทเพลง ที่อยู่ในช่วงเสียงที่สูงกว่าช่วงเสียงปกติของทรัมเป็ต และโดยทั่วไปการเล่นบทเพลงนี้ก็มักจะเล่นบนปิกโคโลทรัมเป็ต (Piccolo Trumpet) หรือทรัมเป็ตที่มีขนาดเล็กกว่าทรัมเป็ตปกติ เนื่องด้วยขนาดที่เล็กมาก เวลาที่ผิดพลาดจะยิ่งได้ยินชัดกว่าปกติ สิ่งนี้ส่งผลให้การออกหัวเสียง การเปลี่ยนเสียง และการควบคุมเสียง (Intonation) เป็นไปได้ยาก กล่าวได้ว่า ปิกโคโลทรัมเป็ต อาจเป็นปัญหาส่วนใหญ่สำหรับผู้เล่นทรัมเป็ตทุกคน เพราะผู้เล่นจะผิดพลาดได้ง่าย ส่งผลให้ผู้เล่นออกหัวเสียงพลาดได้มากกว่าปกติ และเนื่องจากการเล่นบนปิกโคโลทรัมเป็ตนั้น ไม่ได้เล่นเป็นประจำทุกวันจึงต้องทำการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความทนทานของกล้ามเนื้อรูปปากและความเคยชินมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ด้วยข้อจำกัดของบทเพลงนี้ ผู้วิจัยได้ร่วมรวมวิธีการแก้ปัญหาที่จะตามมาเมื่อต้องเล่นในช่วงเสียงสูงคือการปรุงเสียง (Attack) น้ำเสียง (Intonation) และเมื่อต้องเล่นบนเครื่องปิกโคโลทรัมเป็ตที่มีขนาดเล็กและท่อที่สั้นทำให้การตัดลิ้น (Tonguing) เป็นปัญหา

---

[4] David, Hickman, “Bologna School,” **Trumpet Literature** 1997, 1 (May 1997): 190.

[5] Edward, Tarr, “The Trumpet,” 127.

[6] Ibid., 132

[7] มหาวิหารซานเพโทรนิโอ เป็นมหาวิหารที่อยู่ในเมืองโบโลญญ่า เคยถูกจัดให้เป็นมหาวิหารที่มีขนาดที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่ในปัจจุบันถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่20

[8] Clarino เป็นชื่อเรียกของสไตล์การเล่นทรัมเป็ตที่มีเสียงสูง ส่วนในแนวที่เป็นเสียงต่ำจะเรียกว่า Principale

หลัก ๆ ของการเล่นหวังว่าผลวิจัยนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการฝึกซ้อมเพื่อค้นพบการฝึกซ้อมที่เหมาะกับผู้เล่นทรัมเป็ตและเครื่องลมทองเหลืองต่อไป

เทคนิคและปัญหาการเล่นที่สำคัญ

1. เนื่องจากในยุคปัจจุบันจะใช้เครื่องปิกโคโลทรัมเป็ต (Piccolo Trumpet)[9] ในการบรรเลง ซึ่งเป็นเครื่องทรัมเป็ตที่มีขนาดเล็กจึงทำให้มีเสียงที่สูงกว่าทรัมเป็ตทั่วไป และด้วยขนาดท่อของปิกโคโลส่งผลให้เกิดปัญหาในการออกหัวเสียง หรือเริ่มเสียง การเปลี่ยนเสียง และการคุมน้ำเสียง (Intonation) ได้ง่าย

2. เนื่องจากบทเพลงคอนแชร์โตที่ได้ประพันธ์ในช่วงเวลาของโทเรลลีที่โบโลญญ่า สคูลจะเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้แสดงเดี่ยวและดนตรีประกอบ โดยส่วนมากจะมีปัญหาในเรื่องของการเลียนแบบซึ่งกันและกัน

แนะนำการฝึกซ้อม

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำวิธีการฝึกการเล่นเครื่องปิกโคโลทรัมเป็ตโดยอ้างอิงจากนักทรัมเป็ตที่มีชื่อเสียงทั้งด้านการแสดง คริสโตเฟอร์ มาติน (Christopher Martin, 1977) หัวหน้ากลุ่มทรัมเป็ตแห่งวงนิวยอร์ค ฟิลฮาร์โมนิค ออเคสตรา (New York Philharmonic Orchestra) ซึ่งให้วิธีการฝึกซ้อมจะเริ่มจากการเล่นเครื่อง Bb ทรัมเป็ตที่เป็นเครื่องหลักที่นักทรัมเป็ตจะใช้โดยทั่วไปเพื่อใช้ในการอบอุ่นร่างกาย (Warm up) ตามปกติ หลังจากเล่นเครื่อง Bb ทรัมเป็ตแล้วก็เปลี่ยนเป็นเครื่องซีทรัมเป็ต จากนั้นก็จึงทำการ Warm up เหมือนเครื่อง Bb ทุกประการ เหตุผลที่ต้องเริ่มจากเครื่อง Bb เพราะ Bb เป็นเครื่องที่มีขนาดท่อใหญ่ที่สุด ไล่ลงไปหาเครื่องที่มีขนาดเล็กที่สุด เพื่อที่จะช่วยเพิ่มความต่อเนื่องของลมขณะเล่น เมื่อถึงเครื่องปิกโคโลทรัมเป็ต จะเริ่มด้วยแบบฝึกหัดของเฮอร์เบิร์ต ลินคอล์น คาล์ก (Herbert Lincoln Clake, 1874 - 1964)[10] Technical Studies ข้อที่ 1 ข้อแนะนำของคริสต์ มาติน “ให้ตั้งสมาธิกับความต่อเนื่องของลม และเพิ่มความดังเบา เพื่อที่จะทำให้การเล่นปิกโคโลทรัมเป็ตเป็นไปอย่างคล่องแคล่วมากที่สุด”
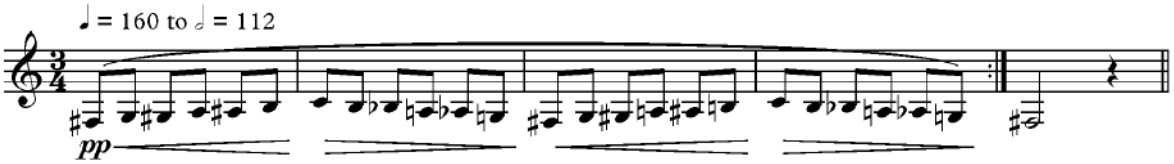
ภาพที่ 1 ข้อที่ 1 จาก Clake’s Technical Studies

ที่มา: Clake, Herbert Lincoln, **Technical Studies**. 2nd ed (New York: Carl Fischer, 1984): 8.

ให้ฝึกซ้อมกับเครื่องจับจังหวะ (Metronome)[11] ควบคุมความเร็วในการฝึก และควรใส่ใจกับการหายใจ การเตรียมพร้อมก่อนเล่น เริ่มจากช้า ๆ แล้วจึงเพิ่มความเร็วขึ้นเรื่อย ๆ จนสามารถเล่นได้ สามถึงสี่รอบ ภายในลมหายใจเดียว

เรื่องการออกเสียงในขณะที่เล่นปิกโคโลทรัมเป็ต คริสต์ มาตินได้ใช้แบบฝึกของคลาร์กในการฝึกเช่นกัน โดยจะใช้ข้อ 2 จะเล่นทั้งหมดสี่รอบโดยเริ่มจากการเล่นแบบเชื่อมเสียง (Slur) ทั้งหมดเป็นอันดับแรกรอบที่สองเปลี่ยนเป็นเชื่อมเสียงสองตัวแรกของชุดเสียง รอบที่สามเชื่อมเสียงโน้ตตัวที่สามกับสี่ และรอบสุดท้ายให้ตัดลิ้นทุกตัว

[9] Piccolo มีความหมายจากภาษาอิตาเลียน แปลว่า เล็กจิ๋ว

[10] เฮอร์เบิร์ต ลินคอล์น คลาร์ก (Herbert Lincolon Clake, 1867-1945) นักคอเนทชาวสหรัฐอเมริกา มีชื่อเสียงจากการเดี่ยวคอเนทกับวงของจอห์น ฟิลลิป ซูซา (John Phillip Sousa, 1854 - 1932)

[11] ณัชชา พันธุ์เจริญ, **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552) 228.
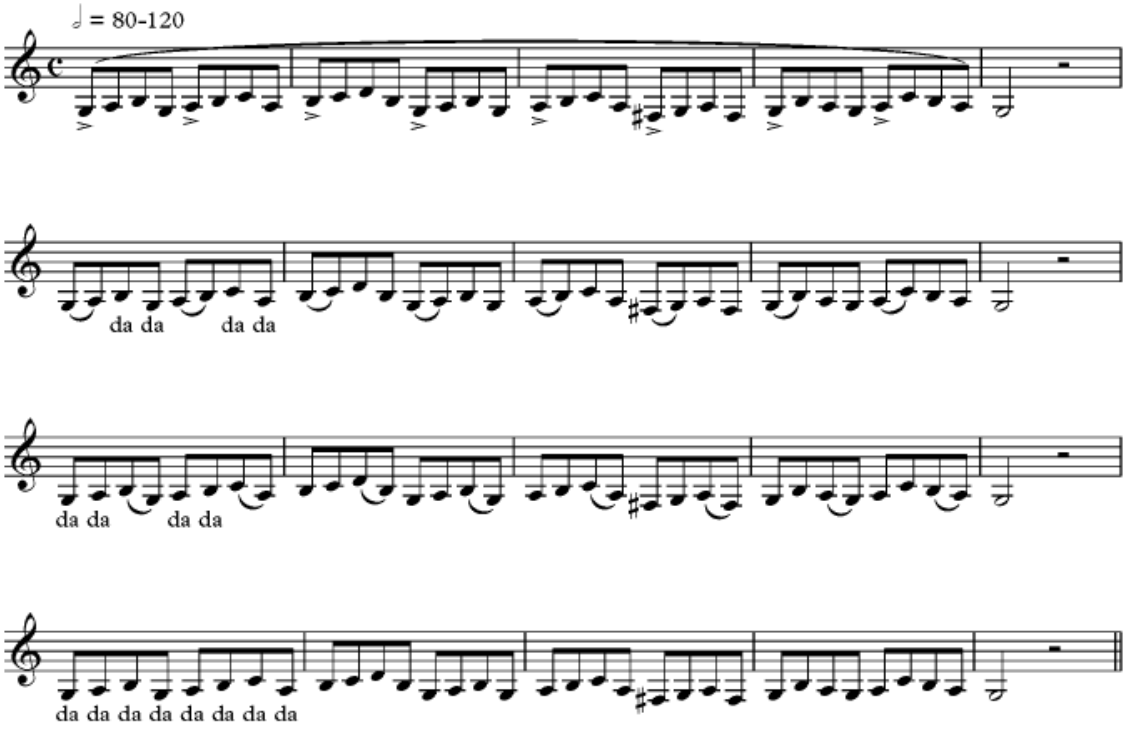
ภาพที่ 2 ข้อที่ 2 จาก Clake's Technical Studies

ที่มา: Clake, Herbert Lincoln, **Technical Studies**. 2nd ed (New York: Carl Fischer, 1984): 8

และจะเพิ่มการตัดลิ้นเป็นตัวละสองครั้งในแบบฝึกหัดเดียวกัน
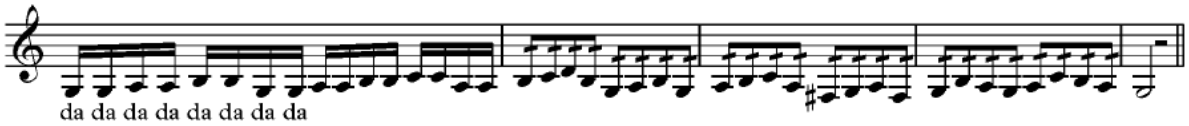
ภาพที่ 3 ข้อที่ 2 จาก Clake's Technical Studies

ที่มา: Clake, Herbert Lincoln, **Technical Studies**. 2nd ed (New York: Carl Fischer, 1984): 8.

จำเป็นต้องปรุงเสียงขณะเล่นโดยใช้สระเสียง "ดา" เนื่องจากเครื่องปิกโคโลทรัมเป็ตมีขนาดท่อที่สั้นและเล็กกว่าทรัมเป็ตปกติมาก หากออกเช่นเดียวกันกับการเล่นทรัมเป็ตปกติจะทำให้เสียงที่ออกมาขณะเล่นปิกโคโลทรัมเป็ตมีความแข็งกระด้างหนักจนเกินไป ซึ่งคริสต์ มาตินได้กล่าวไว้ว่า "การเล่นปิกโคโลทรัมเป็ต ให้นึกถึงเสียงของเครื่องประเภทเครื่องลมไม้ (Woodwind) เช่น ฟลุต (Flute) หรือ คลาริเน็ต (Clarinet) จะช่วยให้เราเล่นได้ไพเราะยิ่งขึ้น"[12]

[12] Jens, Lindermann, "Interview with CSO's Principal trumpet," **International Trumpet Guild Journal** 2011, 5, (June 2011): 14 – 19.

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของแบบฝึกหัดที่คริสต์ มาตินใช้ในการฝึกซ้อมมาปรับใช้กับบทเพลง Concerto in D Major ประพันธ์โดย Giuseppe Torelli โดยจะแบ่งเป็นทั้งหมดสามรอบ รอบแรกจะเล่นแบบเชื่อมเสียงทั้งหมด รอบที่สองจะใช้การบังคับลิ้นโน้ตละสองตัว และรอบที่สามจะเล่นตามโน้ตที่เขียนไว้ โดยจะเล่นสลับไปมา
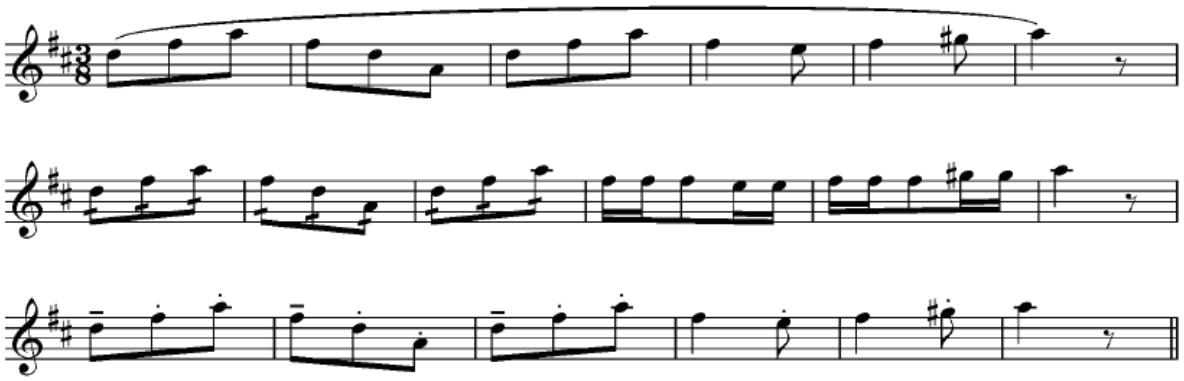
ภาพที่ 4 ห้องที่ 7 - 9 กระบวนที่หนึ่ง จากบทเพลง Concerto in D Major ประพันธ์โดย จูเซปเป้ โทเรลลี
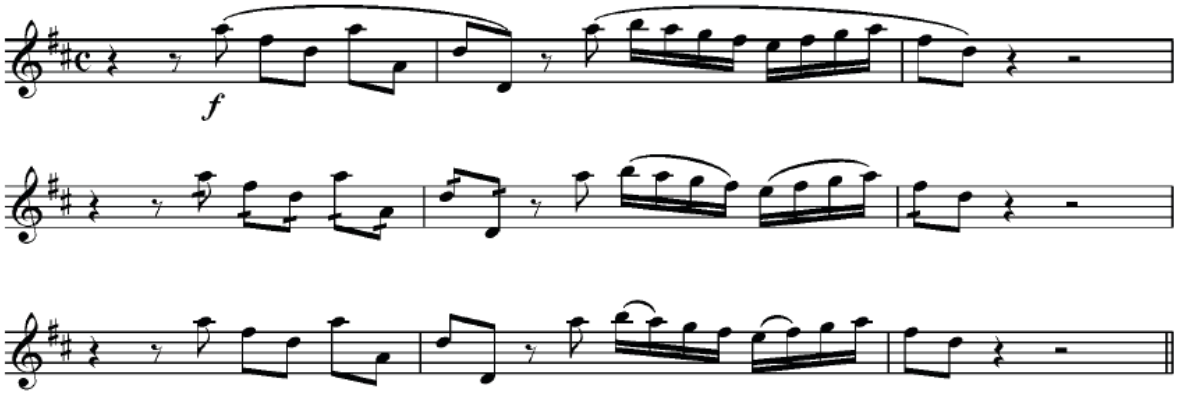
ภาพที่ 5 ห้องที่ 1 - 6 กระบวนที่สาม จากบทเพลง Concerto in D Major ประพันธ์โดย จูเซปเป้ โทเรลลี

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการฝึกซ้อม นอกจากเทคนิคแล้ว ผู้วิจัยยังต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานในการฝึกซ้อมอีกด้วย คือ จะซ้อมอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพในเวลาอันสั้น เพราะโดยปกติของผู้เล่นทรัมเป็ตเมื่อเจอเสียงสูงจะกดปากโดยไม่ตั้งใจ เมื่อกล้ามเนื้อปากเสียหายจะยิ่งเพิ่มปัญหาในการฝึกซ้อมมากขึ้น การซ้อมเพื่อให้เกิดความแม่นยำมีความจำเป็นมากกับบทเพลงนี้ วิธีที่ใช้ได้ผลดีที่สุด คือ การซ้อมช้า ๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาด เพราะหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ก็จะทำให้กล้ามเนื้อปากและหูของเราจดจำในเสียงที่ผิด นอกจากนี้ ควรซ้อมโดยยึดเส้นกั้นห้องไว้ให้มาก เพราะจะทำให้สามารถบรรเลงได้อย่างถูกต้องตามหลักประโยคและวลี ในการซ้อมอาจมีการบันทึกเสียง เพื่อนำมาปรับปรุงภายหลัง เนื่องจากบางครั้ง อาจเกิดข้อผิดพลาด ทำให้ไม่ได้ยินเสียงที่ถูกต้อง “การเล่นเครื่องดนตรีประเภทนี้ ไม่สามารถฝึกซ้อม เป็นระยะเวลาต่อเนื่องได้” จากคำกล่าวของอาจารย์เลิศเกียรติ จงจิรจิต ดังนั้น การบันทึกเสียงย่อมช่วยได้มากในการประหยัดเวลาในการฝึกซ้อมและช่วยหลีกเลี่ยงความเหนื่อยล้าที่เกิดจากการฝึกซ้อมเป็นระยะเวลายาวนาน

การเล่นทรัมเป็ตคือการใช้ความสามารถทั้งทางกายและทางจิต บาททีเราอาจจะพูดได้ว่า รวมจิตไปกับเครื่องดนตรีคล้ายกับกระบี่อยู่ที่ใจ อย่างไรก้ตามไม่ว่าจะเป็นการซ้อมหรือการแสดง เราจะต้องพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ การรู้ถึงสิ่งที่เราจะเล่นก่อนที่จะเริ่มเล่นเป็นสิ่งสำคัญและต้องได้ยินเสียงที่ตัวเองต้องการที่จะเล่นก่อนที่จะเริ่ม

ขั้นแรกอยากจะแนะนำว่าให้ซ้อมในห้องที่มีขนาดใหญ่และเงียบเสมอ เพราะว่าในสภาพแวดล้อมแบบนี้จะช่วยสร้างนิสัยที่ดี ทำให้เรามีสมาธิและฟังเสียงตัวเองได้ดีขึ้น และถ้าเป็นไปได้ การมีเครื่องปรับอากาศจะดียิ่งขึ้นไปอีก เพราะเครื่องดนตรีตะวันตกเหล่านี้ถูกออกแบบมาให้ถูกเล่นในบรรยากาศที่เย็นกว่าอุณหภูมิในบ้านเรา ต่อมาคือพยายามที่จะฟังเสียงที่ตัวเองผลิค รวมทั้งรักษาน้ำเสียง (intonation) ให้ตรงเสมอโดยให้เลื่อนปรับระดับท่อลูกสูบที่หนึ่งหรือสาม (valve slides) โดยในขณะที่เล่นให้พูด “โอ” เพื่อที่จะให้เสียงกลมและกว้างเสมอ พยายามหายใจให้เต็มและไม่เกร็งทุกครั้งที่หายใจ ลมคือพลังงานที่เปรียบเสมือนน้ำมันที่ใช้ในการขับเคลื่อนเครื่องยนต์เพียงแต่ไม่มีค่าใช้จ่าย

เพราะว่าลมนั้นสำคัญมาก ฉะนั้นปริมาตรของปอดที่ใช้บรรจุลมจึงมีความสำคัญเช่นกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสุขภาพร่างกายของเราด้วย การออกกำลังกายเช่น การวิ่ง การว่ายน้ำ หรือแม้กระทั่งการเล่นโยคะ จะทำให้เราแข็งแรงและมีสุขภาพดีและแน่นอน จะทำให้ปอดของเราใหญ่และแข็งแรงขึ้นอีกด้วย

ต่อไปนี้เป็นวิธีที่ผู้วิจัยอยากให้ผู้ฝึกซ้อมทุกคนระลึกอยู่เสมอ

1. ทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีที่เล่นแล้วเหนื่อยล้าเร็วกว่าเครื่องดนตรีชนิดอื่น ฉะนั้นจงประหยัดเวลาให้คุ้มค่าในการฝึกซ้อม รวมทั้งการวางแผนในการซ้อมที่ดีจะสามารถช่วยได้อย่างมาก

2. วิเคราะห์การเล่นของตัวเองตลอดเวลาหากเล่นเป็นที่น่าพอใจให้คิดว่าทำไมถึงน่าพอใจแล้วทำอย่างไรให้มีความแน่นอน ในทางกลับกัน หากเล่นแล้วผลออกมาไม่เป็นที่พอใจ ให้หยุดแล้วคิดว่าทำไมถึงเป็นที่ไม่น่าพอใจแล้วให้คิดถึงวิธีแก้ไขต่าง ๆ ก่อนที่จะลงมือเล่นอีกครั้ง

3. ใช้วิธีการซ้อมแบบกลับด้าน กล่าวคือให้ช้าหรือเร็วกว่าที่ควรจะเป็น ให้ดังหรือเบากว่าที่ควรจะเป็น หรือให้สูงหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น แต่ให้เป็นแบบที่ยากกว่า เช่นเพลงช้าให้ฝึกช้ามากกว่าที่ควรจะเป็น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อในการแสดงจริงเราจะสามารถเล่นได้ง่ายดายขึ้น

4. ใช้เครื่องจับจังหวะ (metronome) ตลอดเวลาทุกการซ้อม เพื่อเพิ่มความรู้สึกของจังหวะในร่างกายของเรา (inner rhythm)

5. ใช้เครื่องเทียบเสียง (tuner) ในการซ้อม แต่ทั้งนี้เครื่องเทียบเสียงไม่สามารถช่วยเราได้เร็วเท่าหูเรา ให้หมั่นฝึกซ้อมการฟังคู่เสียงให้มาก

6. การฟังเพลงและดข้าชมการแสดงสดสามารถช่วยเสริมสร้างจิตนาการในการถ่ายทอดอารมณ์ของดนตรี ในการเล่นดนตรีที่ดีได้

7. หยุดเล่น ถ้าเหนื่อย ไม่มีประโยชน์ที่จะทนเป่าให้ปากเจ็บโดยไม่ได้อะไร

8. อย่ากดปาก หากไม่แน่ใจ ให้ใช้ลมเพิ่มในการเล่น การใช้ลมอย่างถูกวิธีจะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ปัญหาเป็นส่วนใหญ่

9. ซ้อมเพลงเร็วให้ช้ากว่าที่เป็น เพื่อความละเอียด และซ้อมเพลงช้าให้เร็วกว่าที่เป็น เพื่อให้ง่ายที่จะได้ยินประโยตเพลง

10. ซ้อมช้าแล้วเล่นได้ดี ย่อมดีกว่าซ้อมเร็วแล้วเล่นได้ไม่ดี ในความเป็นจริง หากเราเล่นแล้วผิดมาก สมองเราจะจดจำในสิ่งที่ผิด แล้วจะทำให้เราลืมและขาดความละเอียดในอนาคต ฉะนั้นให้มีความอดทนไว้ให้มาก

ผู้เล่นควรคิดเสมอว่า อย่ากังวลในการฝึกซ้อมมากเกินไป ถ้าบางครั้งเราไม่สามารถจะทำได้มาตรฐานที่เราตั้งใจไว้ เราต้องให้เวลากับมัน เวลาและการฝึกซ้อมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาฉะนั้นอย่าหวังที่จะดีขึ้นในชั่วข้ามคืน ไม่มีอะไรเป็นของสำเร็จรูป การพัฒนามาคู่กับเวลาและการบ่มเพาะเสมอ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างปัญหาสำคัญ 2 หัวข้อ 1.ปัญหาการออกเสียง 2.ปัญหาการตัดลิ้น ที่เป็นปัญหาในการฝึกซ้อม ซึ่งผู้วิจัยศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา ของแต่ละบทเพลง และสรุปผลวิธีการเล่นที่เหมาะสมเพื่อประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อม

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการแก้ไขแก้ปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านทรัมเป็ตจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาช่วยพัฒนาการฝึกซ้อมเทคนิคดังกล่าว ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้วิธีการ การแก้ไขทางเทคนิคการเล่นให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุลวงไปได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร. ยศ วณีสอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาให้คำปรึกษาช่วยเหลือ หาข้อมูล ตลอดจนชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้ข้อมูลสัมภาษณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์เลิศเกียรติจงจิรจิต อาจารย์ศศิศ จิตรรังสรรค์ และนายวรรณฉัตร ศรีปาน

ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา น้องสาว และครอบครัวที่เป็นทั้งแรงผลักดัน และแรงสนับสนุนใน ด้านการดำรงชีวิต และการศึกษาเรื่อยมา รวมทั้ง อาจารย์อดุลย์ เปลื้องสันเทียะ สำหรับแรงบันดาลใจในการทำวิจัย รวมไปถึงเพื่อนหลาย ๆ ท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เรื่อยมา

รายการอ้างอิง

ชัยรัชต์ พรอำนวย, “เอกสารประกอบการแสดงเดี่ยว,” หลักสูตรปริญญาศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต ดนตรีปฏิบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล บัณฑิตวิทยาลัย , 2553.

ณัชชา พันธุ์เจริญ. **ดนตรีคลาสสิกรวมข้อเขียนภาษาไทย**. (กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2551).

_____, **ทฤษฎีดนตรี**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

_____, **ทฤษฎีดนตรี**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2558. 52.

_____, **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 228.

ณัชชา โสคติยานุรักษ์. **ดนตรีคลาสสิก: ศัพท์สำคัญ**. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550).

_____, **สังคีตลักษณ์ และการวิเคราะห์**, (กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2553).

_____, **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร. การประพันธ์เพลงร่วมสมัย. (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552).

ณรุทธ์ สุทธจิตต์, **สังคีตนิยม ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก**, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

ศศิ พงศ์สรายุทธ, **ดนตรีตะวันตกยุคบาโรกและยุคคลาสสิก**, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553).

Clake, Herbert Lincoln, **Technical Studies**. 2nd ed (New York: Carl Fischer, 1984).

David, Hickman, “Bologna School,” **Trumpet Literature** 1997, 1 (May 1997).

Don, Smither, **The Music and History of the Baroque Trumpet before 1721**. 2nd ed (Carbondaleand Evansville: Southern University Press, 1988).

Edward, Tarr, “The Trumpet.” **Amadeus Press** 1988, 2 (September 1988).

Enrico, Eugene, “Torelli Music: a Structural Analysis,” **International Trumpet Guild Journal** 1977, 2,(June 1977): 374.

Jens, Lindermann, “Interview with CSO's Principal trumpet,” **International Trumpet Guild Journal** 2011, 5, (June 2011).